

Գարնամեկան Լուրեր

Թիի 17

25 (13) ԱՊՐԵԼԻ

1853

ԻՈՒՆԵԿՆԻՑԻՆ

ԻՆՍՏԻՏԱ. Աստիճան բարձրագույն մէկ խորհրդածու-
թիւնը :
ԳԱՂՂԻՆ. Ս. Բաճակայանի մէջ հոգեւորականութեան
կրթական կարգադրութիւնը : Ստանդարտական պարտաւորեալ շրջա-
րկերականը : Օսմանեան պատերազմի յայտարարութիւնը :
ԱՆԳՊԻՆ. Խորհրդանշան որոշման : Բարձրագույն կը
գտնուի : Կրթական կարգ դասաւոր ըլլալը :
ԱՍԻՆԻՆԵ. Օսմանեան կարգ պարտաւորութեան լրացումը
մէկ յայտարարութիւնը :
ՀՈՒՄԵՆԻ ՏԵՐՄԻՆՈՒԿ. Այլ կարգ :
ԻՆՏԵՐՆԱԿ. Փոքրութիւն :
ՀՈՒՄԻՆԻ. Ողորտագործութեան :
ԱՊՐԵԼԻ. Խորհրդանշան կը պահուի եւ պարտաւորութիւն կը
հաստատուի :
ԱՆՏԵՐՆԱԿ.
ՌԵՍՊԵՔՏԱԿԱՆԻՑ. Ազգայնական : Վարդ Մանր.
Կրթական : Զ :

ԱՐՄՏԻՒԱ

ՎԵՐԿԱՆ. ԱՊՐԵԼԻ 24

ԱՐՄՏԻՒԱԿԱՆ Բարձրագույն աստիճանի աստիճան
միւսերէն : Խորհրդանշան կառավարութիւնը բողոք
կրթական Լուսնայանի ան փոխադարձաց շարժումն
ու անարժէք ինքնուրոյն գրաւելու դէմ, որոնք իրեն
հարաւանակեան իրաւունքը ստացած են : Բայց նոյն
դարձորով իրենք՝ հասարակաց կարգաւորութիւնը
պահելու, խաղաղ ու հասարակ՝ հարաւանակը
պաշտպանելու, եւ այլեւայլ խոստովութիւններ հան-
լու փորձերը, յիշատակութիւններն ու սպանութիւն-
ներն արդիւնքը : Համար ըլլալով՝ անանկ բուն միւս
է՛ որ իւրաքանչիւր իշխան իր երկրին մէջ իշխա-
նութիւն ունի ընելու :

Ան մարդիկները, որոնք 1849 Օգոստոսի 12ին
արուած ընդհանուր թողութեան արար հանու-
ցուն, եւ անմիջ՝ որոնք իրենց կառավարութեան գէտ
ուսնեցած անուսկան իշխանութեան համար նոյն
չնորհին զրկուեցան, ուրիշ տեղութեան մը հար-
տակ ըլլալու իրաւունք ստանալով՝ չեն կրնար ի-
րենք զիրենք կասկածներէ ու իրենց տեղութեան
դէմ ունեցած ատելութենէն անարար ընել : Ան
ժամանակէն վեր իտալական փոխադարձաց փո-
մուկը՝ բոլոր արշարհքիս ցուցուց որ անտեղ չէ
թէ միայն իրենց հայրենեաց գէտ սրտերուն մէջ
ատելութիւն ունին, հարցա նստու մտնակից եղան
Մանրուայի դատակցութեան եւ Միլանի վերջին ու-
րիւնէն զուլեանց, անոնց ստակով օգնեցին, Լա՛-
րարայանի մէջ ունեցած երկիրներուն մտաբեր
մէկ մասն անոնց դորձածեցին, եւ անդահութիւն,
ատելութիւն ու թշնամութիւն դրդուեցին իրենց ու-
րիւնեաց կառավարութեան գէտ, որուն պաշտպո-
տութեան տակ ըլլալով, անկից այլեւայլ մուտքեր
կանուցին : Արդիւնքի կառավարութիւնն աս մար-
դիկներն իրեն հպատակ ընելու, ատեն, աս ամէն
բան պիտէր : Թէ որ Արդիւնքի կառավարութիւնն
իր երկրին սկզբնայն նպատակ, ինչպէս ինք շատ ան-
գամ զուլեւով խոստովանած է, արբելել չէ կրցած
այն պրոպագանդները զորոնք Լուսնայանի փոխար-

տակները նիւթած են խաղաղութեան ու հանդար-
տութեան դէմ, պէտք է որ միանգամայն խոստովանի
թէ կարող չէ բան մ'ընել ան մարդիկներուն ինք-
նամեկան պարտաւորութեան դէմ եւ այն պարզիկ
ապագութեան դէմ՝ այն որ յեղափոխութիւն կը
քարոզէ ու մարդ ապանտ իմենք բանի անդ չիդնէր :
Աւարդիայի կառավարութիւնը կը յարգէ ստարակ-
ութեան պատենը, որուն պաշտպանութեան տակ
կան այնպիսի մարդիկներ, որոնք իրեն ու իր հար-
աւաններուն միաս կը նի իմեն, բայց քննադէտ կրնայ
պահանջուի որ թող տայ ու հասնի որ բուն իր
երկրին մէջն ան ամէն հարկաւոր եղած բաները
հանուին, որոնց անգը թշնամութիւնն ապահով անդ
նստած՝ իրենց միասակար գիտունը յառաջ անանկ :
Աւարդիայի կառավարութիւնը չէ ինչ միայն իրեն
եւ իր երկիրներուն, այլ բոլոր իր յարաւանակումը
այ պարտաւոր էր այնպիսի միջոցներ բանեցնելու :
Արդեւք անմանկ իմն միւս է Գոթիկի պահլին,
որ Միլանի խոստովանութիւնը հանդիսին իրենց գաղա-
փարները ինչ շտաղեն պատ, որի որ ու ժամէ ժամ
նորանք յեղափոխութիւնն հանելու եւ ապանտ-
թիւններ ընելու : Հարցներ կը մտածեն : Եւ ինչ
պէտ նոյն յիմարական ջանքն ունենին յաշտու-
թեան տկիկարութիւն չիկրնար ունենալ, եւ մարդ-
կազմը միշտ անեղ կը գտնուի ու կը սրբի ատենի
միասակար գործիքէն, միանգամայն պաշտպանակար
տեղի կը պարտաւոր, սակայն միշտ կառավարութեան
պարպ միւս է, իր բարի հպատակները որ հանլ այն
չարիքներէն որոնք այնպիսի գործիքի կը հետեւին :
Այլ յուսանք որ Արդիւնքի կառավարութիւնն այս
ամենայն իրական դէպքերէ ու քաղաքականութեան
ատնած սկզբնայն ու պատճառներուն միտ կը դնէ,
եւ ան փոխադարձաց կողմը չբռնելով՝ Երկու դար-
պաններուն բարեկամական կայր շտաղեր :

ԳԱՂՂԻՆ

Անանկ անդամ՝ խոստայաններուն համեմատ
Ս. Բաճակայանի Կաղղղի կարգադրութեան,
արքիպիսկոպոստներուն ու եպիսկոպոստներուն գրած
չորձարեական նամակին գլխաւոր բովանդակածը հոս
կը գտնուի : Ս. Բաճակայան ան ամենէն ստալ իր
Կաղղղի փոքր համալրով նայելը յայտնելն ու
վերջնապէս հոգեւորական ըլլալու կարգադրու-
թիւնները պահելն անու, նոյն չորձարեական ինք-
թիւն բուն նպատակին գաղղղ՝ ատենի կը խօսի :
Բայց, սիրելի որդիք ու յարգիկ եղբայր, աս ամէն
բուն մեր սրտին համալրութեանն ու ան կարգադրութեան
գաղղղեանքը յիշատակելն անու չեն կրնար ծածկել
ան մեծ արտաւանքներն ու ցար՝ որն որ հիմնը զմեզ կը
նեղէ, երբ կը անուսկար ինչ ինչ արտաւանքներ ինքն
չանայ պրոպանտ ձեր մէջը հին թշնամի մեր մտայ մի-
րանութիւնը խախտելու : Եւ տիրապետելու համար : Անոր
համար մեր անարեական պաշտպան պարտը ըզրնելու
մարդ եւ ան իրեն իրով պրոպանտ ձեր ու ան հաստա-
րիւմ ժողովրդեան վրայ ունիլ, ան ինչ անուսկար կը գտնուի,
որուն մէջ ձեզի կը գաւառուր, սիրելի որդիք ու յարգիկ
եղբայր, եւ միանգամայն անդի կ'աղղղէ, զի կը յարգ ու-
րնեք ու կ'աղղղէք որ ան պիտեան պատկանած Խորհրդ-

նութեան հերքէք ու բողոքելն անհնու ընէք ամէն աս-
տիճանութիւնը, որն որ նոյն հին թշնամին կը զանայ պրո-
պանտ, եւ իրարու հետ միարանկով սիրոյ կայրով մէկ-
մէկու հետ ցոյցիւ, մի բոլոր հարկով ու ջանք անանայ
խոստովութեան ու քաղղղութեանք ամէն բանի մէջ խա-
ղաղութեան կայրով մտայ միակ ինք պահելու : Անունի
խոստովութեան կը ջու ջնեղք որ անգի ամէն մէկ պիտէ
թէ սրջակի հարկար որ է մտայ, կամայ ու զգան մտայ ըս-
հանայան ու հաստատութիւն միանգամայն թիւնը, եւ ինչ որ-
յոյն կ'ոչնէ եկեղեցիք երկրանութեան ու մարդեան յու-
րանական փրկութեան : Եւ թէ որ երկրք աս մտայ ու
կամայ միարանկութիւնը ան մէջ պէտք էր որ անանկից,
ամենէն անեղ պարտ ան որ պէտք էր ունենայ, երբ մեր
է հիմաւոր Երկու սիրելի որդիք նարայնի Կաղղղի
ցուց կայրեր կանան ու իր կառավարութեան շարժող
կախարհիկ եկեղեցին հանդիս ու պաշտպանութեան զանե-
լով՝ ան բողոք կառավարեայ կարգադրութեան կը վայրէ : Ա-
նոր համար, սիրելի որդիք ու յարգիկ եղբայր, աստեղա-
պէտ ու ամենայն հաստատութեան կը ինչպէս որ է կե-
ղեցիկ ինչքոյ ու անոր ստար փորձարկութեանն ու աս-
ղաւանքեան պաշտպանելու եւ միանգամայն ան կարգա-
պահան պաշտպանն ուրիշ պարտաւոր կառավարութեան
միջ ու միւսն ան կը ջանք ան մէջ կառավարել միտ ինչ
պահելու : Եւ նոյն խորհրդներով ու զգայնութեան իրարու
հետ մի բողոք ու միջնորդ եղած ամէն անուսկ ինչպէս
մէջ ամէն կերպ արտաւանքներն խորհրդը համար ան-
նայն փաստութեան մեղի ու մեր անարեական զանկ
խորհրդը հարցնելու :

Անի ետեւ չորձարեականը Եւնայն ու Լաւինա-
յի ոչ հին թշնամական պրոպանտ զորոյն մէջ կար-
գադրելու ինչպէս վրայ կ'անցնի, եւ նոյն կ'որդի-
յորդարելով վերականգնութեան որ անանկ հրահան-
վեն քահանայացու կրթիկանները, որ կարենան ի-
րենք զիրենք ատենց մորթութեան փանդի մէջ
գնելու, ոչ միայն Ծարտաւանութեանք խօսելու եւ
գնեղեցիկ գրեւոր արուեստը սորթել, թէ սրբոց Լարդ
որոնցիկ մասնանկութիւնը հրահանկ ըլլալ, եւ թէ
հրահանկը հին մասն անանկ ինչպէս զորարար-
անութեան մարդուն գրեւորով, հարցա նստու ու
ատաւելուպէս կարենան ստար գահին հաստատութիւնը
դատած մասնակցի իրենք ըրալու ատաւան արու-
նական փորձարեականութեան, եկեղեցական պատան-
թեան ու սրբալուստ կանանց կառավար ու հաստա-
տուն գիտութիւնը ստանայ : Իսկ ինչպէս լրագրոյն
վրայ գալով՝ ատենի կը խօսի :

Կաղղղա մէջ, նստուպէս գտար ոչ մեծ ցարով ի-
ցուած կ'անանկով պիտեան պահանքի գրեւոր, գրեւորներ,
տեղադրութեան ու իրարեկներ, որոնք տեղադար ամէն կողմ
ստակութեան կը սիրէ Լաւոս մոյ ու մարդեան թշնա-
մին, բայց ինչ անպահանջու, հարտայ հիմնորդ ատաւան-
յու եւ ան ստար կրնեն ամէն հաստայ փորձարեական
թիւնները կրնան անելու : Համար : Արդ մի կայրից, սիրելի
որդիք ու յարգիկ եղբայր, ան բողոք եպիսկոպոստան հր-
կողղութեանն ու ջանքովն ատաւանի եւ անողին փակով
միարանկութեան ան ինչպէս յանուստ հարց ժամանակ
իր ծարալներէն հեռացնելու ետեւ ըլլալն : Երբ որ մի
գաղղղեք ան իրանական ու պատահար եւ փրկուեա
գրութիւններով զանկայ միարանկութեան շեղակցանե-
լուն դէմ հրահանկելն, պարտաւորութեան ու զորոյն
ընէ : Հոս չեն կրնար չորձարեկ ձեզի ան իրանական ու
խորհրդները, ստակով շտար ատաւան փորձ անանկար կը
խորհրդեր կախարհիկ եկեղեցիք ոչ բողոք եպիսկոպոստները,
որ անհոգ ըլլան ինչպէս ու ստար փորձարեականութեան

